

Tekniska nämnden

VA-plan för Danderyds kommun

Ärende

Den 22 oktober 2018 beslutade kommunfullmäktige att uppdra åt tekniska nämnden att ta fram en VA-plan tillsammans med en vattenplan och dagvattenplan. Bakgrunden var att Vattenmyndigheten 2016 hade ställt krav på kommunerna att dokumenten måste finnas senast 2019. Danderyds kommun har troligen aldrig tidigare haft en VA-plan, i vart fall inte i modern tid.

Framtagande av VA-planen synkroniserades med framtagande av andra relaterade planer såsom dagvattenplan.

En VA-plan beskriver primärt hur, var och vid vilken tidpunkt kommunen planerar att bygga ut den allmänna VA-anläggningen. Det är framför allt i kommuner med stor exploatering och där VA-nätet behöver byggas ut kraftigt som en VA-plan är ett viktigt strategidokument. I Danderyd sker i princip ingen exploatering av obruten mark och det finns heller inga sommarstugeområden som blivit permanentboende med krav på kommunalt VA.

VA-planen i Danderyds kommun blir därför en ytterst kortfattat beskrivning av den förnyelseplanering som görs av tekniska nämnden och en översiktlig orientering av VA-verksamheten i stort.

Tekniska kontorets förslag till beslut

1. Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa förslaget till VA-plan för Danderyds kommun.
2. Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt tekniska nämnden att föreslå revidering av VA-planen när nämnden finner det påkallat.

Tekniska kontorets utredning

VA-planer i de flesta andra kommuner innehåller konkreta beskrivningar hur utbyggnad av kommunalt VA planers ske i kommunen. I Danderyd finns inga sådana planer och därför blir Danderyds VA-plan väldigt olik de flesta andra VA-planer i vår omgivning. I förslaget till VA-plan finns en

David Johannesson

kortfattad beskrivning av VA-verksamheten, hur förnyelseplanering går till och att det är tekniska nämnden som är ansvarig för den samt vilka utmaningen VA-verksamheten ser i verksamheten. Innehållet är en naturlig anpassning till de förhållanden som råder i Danderyds kommun. Förnyelseplaneringen är ett levande dokument och ett verktyg i prioriteringsarbetet vilka sträckor som skall förnyas först. Tekniska nämnden kommer löpande att få information om innehållet i förnyelseplaneringen och har möjlighet att ge direktiv om de ramar som omgärdar denna planering. Tekniska kontoret kommer att föreslå att förnyelseplaneringen tas upp till tekniska nämnden en gång per år eller när tekniska kontoret ser att stora förändringar är nödvändiga i förnyelseplaneringen. Förslagsvis kommer ärendet att initieras i god tid innan budgetarbetet på kontoret startar men det är alltid tekniska nämnden som avgör när och hur ofta en fråga skall dryftas.

VA-verksamhetens förnyelseplanering bygger på branchorganisationen svenskt vattens rekommendationer och mallar. I förnyelseplaneringen har ett omfattande arbete med att kartlägga VA-anläggningen, kategorisera och riskbedöma samtliga ledningssträckor i kommunen genomförts. Resultatet av förnyelseplaneringen sträcker sig 10 år framåt och detaljgraden är på ledningssträcksnivå. Det ger en klar bild över det långsiktiga behovet av förnyelse av VA-anläggningen.

Förnyelsetakten för renvatten är i dagsläget cirka 300 år och för spillvatten cirka 900 år. Förnyelsetakten anger hur lång tid det tar att byta ut alla ledningar i VA-anläggningen och är ett mått på hastigheten i förnyelsen. Branschorganisationen Svenskt vattens rekommendation i förnyelseplanering anger en lämplig förnyelsetakt på 140-170 år. Förnyelsetakt är ett trubbigt nyckeltal då gamla ledningar kan vara lika välfungerande som nya. Skillnaden i förnyelsetakt mellan svenskt vattens rekommendation och det faktiska förhållandet i Danderyd ger dock en fingervisning om vilken volym som Danderyd långsiktigt behöver investera. Det är VA-verksamheten som föreslår tekniska nämnden investeringsvolymen och den beslutas slutligt i kommunfullmäktige. Med den framtagna förnyelseplaneringen har tekniska kontoret ökade möjligheter att förse tekniska nämnden med underlag för investeringsbudget, en möjlighet som inte kommer att försittas.

Den ringa exploatering som skett och därmed förändring i VA-kapacitetsbehovet har hittills gjort att förnyelse av nätet drivits av funktionskravet.

I arbetet har riskanalys gjorts på alla sträckor i ledningsnätet. Nedan redovisas som ett exempel de viktigaste sannolikhetsparametrar respektive

David Johannesson

konsekvensparametrar som använts i analysen av vattenledningar. I allt riskarbete väger man sannolikhet med konsekvens och får fram en bedömd risk.

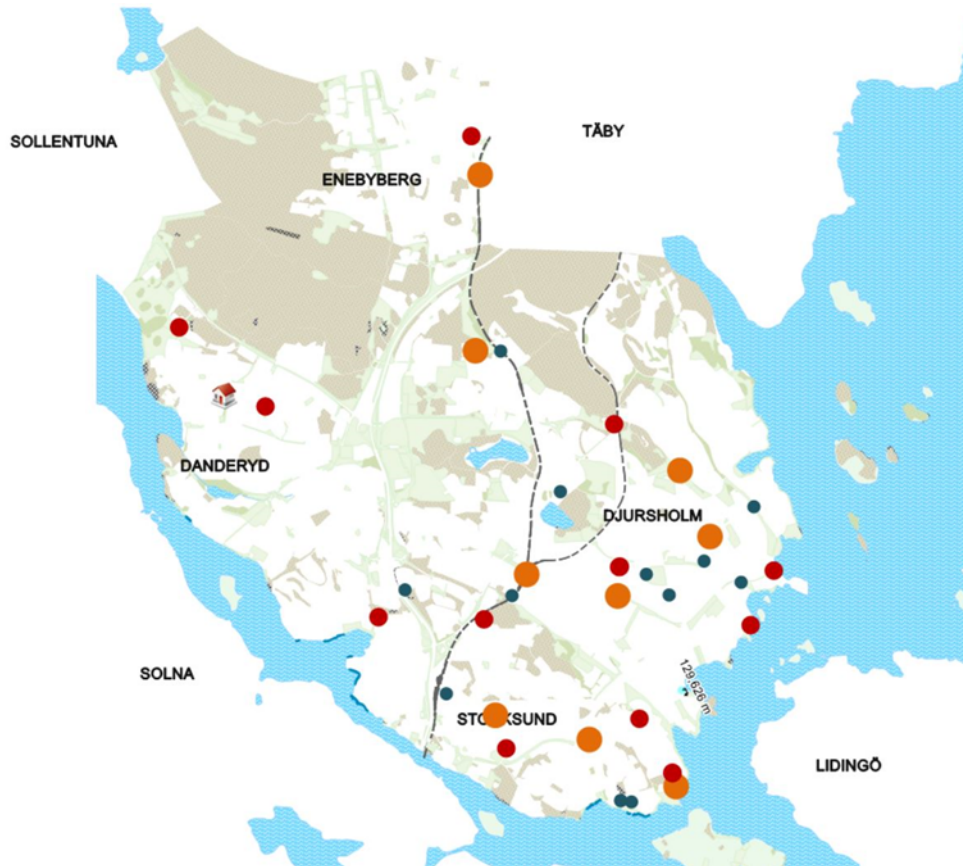
Faktorer som påverkar sannolikheten att något skall hända med ledningen är bland annat material, ålder, rörbrott/läcklagningar, vattenförluster, kvalitetsproblem, annan driftstörning, omgivningsparametrar (jordkorrosivitet).

Faktorer som påverkar konsekvensen av att något händer med ledningen är bland annat ≥ 200 vattenledning, ledning som påverkar sjukhus, sjukhem, vårdcentral eller vattenkänslig industri, matarledning från vattenverk, råvattenledning, överföringsledning (ej dubblerad), ledning med fler än 100 brukare anslutna som drabbas, ledning på samma nivå som avloppsledning (risk för kontaminering), under hus, nära (< 10 m) och under vattendrag, under spår/viktiga vägar (trafikverk, ambulans, genomfart), stora sekundärskador (som t.ex. under kyrkogård)

Riskanalysen har gett en prioritetsordning på alla ledningssträckor i kommunen.

I bilden nedan redovisas på vilka platser förnyelseplaneringen har visat på störst nytta att förnya ledningsnätet i närtid. De orange bollarna markerar 2022 års förnyelse, de röda 2023 och de gröna 2024 års förnyelse. Observera att detta är den bild som förnyelseplaneringen visar i detta nu. Bilden kan komma att ändras framöver.

David Johannesson

Utmaningar för VA-verksamheten i Danderyd

Det finns ett antal utmaningar för VA-verksamheten i Danderyd som beskrivs kortfattat i VA-planen. De hanteras i främst i förnyelseplaneringen men även andra dokument såsom verksamhetsplanen för verksamheten. Det är tekniska nämnden som är ansvarig för och beslutar om åtgärder som har bäring på dessa utmaningar likväl som för andra VA-relaterade frågor. De utmaningar som tas upp i VA-planen är ovidkommande vatten, omätt vatten, förnyelse av ledningsnätet och förhindrade av breddning av spillvatten. Tekniska nämnden har idag mål och nyckeltal för ovidkommande- och omätt vatten liksom för breddningar.

Ekonomiska konsekvenser

Det uppstår inga tillkommande ekonomiska konsekvenser som en följd av att en VA-plan för Danderyds kommun föreslås och beslutas. De investeringskostnader som omnämns i VA-planen skulle ha uppstått oaktat planens tillkomst och hanteras i sedvanlig budget- och investeringsprocess.

Närliggande dokument

Danderyds kommun har dagvattenplan under beredande. Den hanterar alla dagvattenfrågor som inte strikt lagstiftningsmässigt hör till VA-verksamheten. Vidare finns även vattenplan under beredande. Andra dokument som påverkar VA-plan är bland annat översiktsplan och klimatanpassningsplan.

Anna Tengelin Skoog
Teknisk direktör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande VA-Plan för Danderyds kommun 2022-02-11
2. Förslag till VA-plan för Danderyds kommun

Expedieras
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige